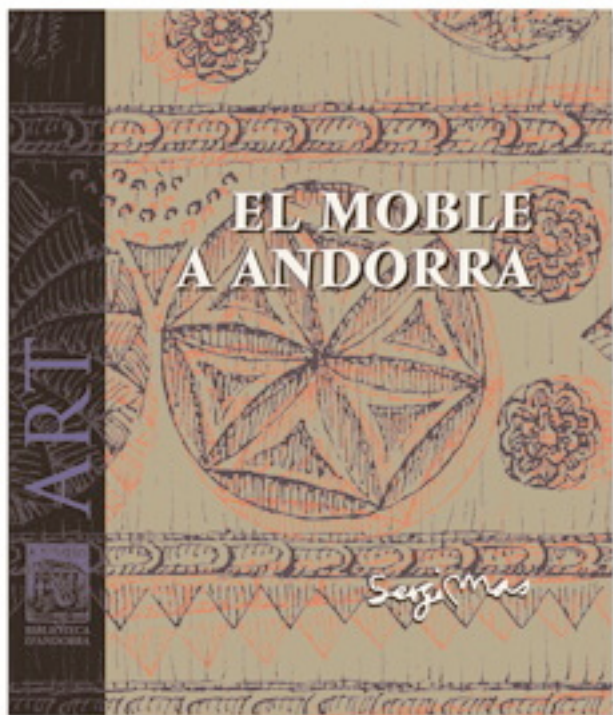

El moble a Andorra - Andorra : Editorial Andorra, 2003.
 487 p. : molt il. ; 29 cm
 (Biblioteca d'Andorra : Art)
 ISBN: 99920-53-19-4
 Tipus: MON
 684(467.2) MAS
 Autor (s): 1. MAS, Sergi
 Matèria(s): 1. Mobles - Andorra
 Notes: Dipòsit legal: AND.636-203. Solber
 ISBN de la col·lecció: 99920-53-13-5

Treballador infatigable, Sergi Mas ens ha obsequiat l'últim any amb un treball de recerca i divulgació sobre un aspecte de l'art a Andorra, l'art i l'artesanía del moble, presentat per l'editorial Andorra, amb el suport del Ministeri de Cultura, en forma d'un llibre monumental.

Precedit per una succinta història del moble, el cos de l'obra és format per una impressionant col·lecció de 574 dibuixos de peces de mobiliari andorrà que l'autor va anar fent durant molts anys així que qualsevol porta se li

obria, fos la d'una església, la d'una casa pairal o la d'un recinte institucional.

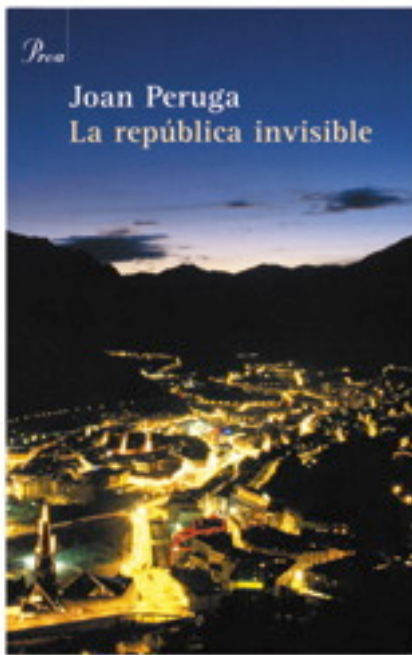
Ordenats per tipus de mobles, cada un dels dibuixos va acompanyat d'una referència que indica el segle o l'any de construcció quan es coneix, seguit del tipus de fusta o altre material emprat, les mides precises i la localització. L'estil detallista de Sergi Mas dóna al conjunt una calidesa i una vida que, com diu Pere Canturri en el pròleg, una excel·lent fotografia no podria donar.

En fi, parafrasejant Pere Canturri podem dir que "en una Andorra que en cinquanta anys s'ha capgirat, on els testimonis de la seva vida ancestral cada vegada escassegen més, les il·lustracions d'en Sergi Mas esdevenen un document valuós per conèixer la nostra identitat i poder-la transmetre".

Sumari:

Biografia. Pròleg. Introducció. Agraïments. Notes per a una breu història del moble. El moble domèstic: Caixes, Interiors de cases pairals, El mobiliari de cortals i bordes, Seients, Calaixeres, Llits, Bressols, Armaris, Taules, Escudellers, Torns de passar farina, El moble auxiliar, Caixes de rellotge. El moble d'església: Capelles, Sagraris i tabernacles, Setials, Calaixeres i armaris, Caixes, Bancs i arquibancs, Cadires, Reclinatoris, Confessionaris, Faristols i taules, Marcs i penjadors. El moble dels estaments oficials: Mobiliari de la Casa de la Vall, Armaris i cadires, Urnes de votacions. El moble que parla: El moble que parla, El paravent de don Guillem, El banc estancat, La Solana del Pas de la Casa. Apèndix documental: El moble dels parents llunyans i dels veïns. Glossari. Bibliografia.

La república invisible - Barcelona : Proa, 2004.
 177 p. ; 22 cm
 (Proa beta ; 146)
 ISBN: 84-8437-685-0
 Tipus: MON
 849.9-31"20" PER

Autor(s): 1. PERUGA, Joan

Matèria(s): 1. Literatura andorrana* - S. XXI

2. Novel·la

Notes: Dipòsit legal: B-10.777-2004. Romanyà/Valls

A l'últim llibre de l'escriptor andorrà Joan Peruga, que arran de la seva aparició per Sant Jordi de l'any passat va ser etiquetat de *novel·la d'intriga*, el lector que ja coneix les obres anteriors de l'autor hi troba un Peruga revisitat, és a dir, fidel a ell mateix com a creador quantitativament gasiu, però que en termes de qualitat literària broda el text fins a fer-ne un tapís ric i equilibrat, del qual el lector, en acabar, no se'n va mai de buit. I aquest és un rar mèrit que no abunda.

La república invisible narra una història a mig camí entre la realitat i el somni, en la qual es barregen una sèrie d'elements, aparentment dispars i distants, que al capdavall encaixen perfectament: el particular món de la bibliofília i del mercat de llibres antics, les visites i els relats sobre Andorra dels vells viatgers romàntics, un mosaic de personatges arquetípics de l'actual societat andorrana (i també de la vella: hi surten un hostaler Miquel Calones i el traginer Cisco de Sans), i, bategant al llarg de l'obra, un devesall d'emocions i sentiments humans voletejant entre el somni i la realitat, entre l'abast i el desig.

La república invisible és molt més que una novel·la d'intriga: és un llibre que interpel·la. Interpel·la, a distància, aquells viatgers que al segle XIX van arribar a

Andorra esperant trobar-hi un paradís perdut on poder desatrapar-se de la pròpia realitat, i ens interpel·la també a nosaltres, els andorrans d'avui –gent que “té pressa”, segons afirma un dels personatges del llibre–, en la nostra boja cursa per abastar amb les dents un Shangri-La al qual mai no acabem d'arribar.

La paràbola que centra el llibre valent-se d'un estrany fenomen fotogràfic, i que proclama que no sempre es viu d'acord amb la realitat, plana sobre tota l'obra i esdevé, *tout court*, la paràbola de l'Andorra d'avui. Vet aquí, doncs, una obra literàriament impecable i que, a més, en el seu fons, aconsegueix la funció interpel·ladora que cal esperar de la creació artística.

A més de la seva vàlua intrínseca, mereixia ser triat com una de les obres del Rebost d'aquest any pel fet que una bona part de la seva acció s'esdevé a les sales de la Biblioteca Nacional, amb els vells llibres com a testimonis d'una història d'il·lusions i de tendresa.

La immigració a Andorra - Lleida : Pagès ; Andorra : Institut d'Estudis Andorrans. Centre de Recerca Sociològica, 2004

266 p. : gràf. ; 22 cm

ISBN: 99920-2-030-X

Tipus: MON

314.7(467.2)(066) BAT

Autor(s): 1. BATALLA, Josefa
2. CASALS, Mercè
3. MICÓ, Joan

Matèria(s): 1. Andorra - Emigració i immigració
2. Andorra - Condicions socials

Entr. sec.(s): 1. Institut d'Estudis Andorrans

Notes: Dipòsit legal: L-209-2004. Arts Gràfiques Bobalà

ISBN Pagès: 84-9779-133-9

Conté bibliografia

La temàtica de la immigració a Andorra, malgrat la seva importància dins la realitat demogràfica i socioeconòmica del país, havia estat poc estudiada, i encara només fragmentàriament. És per això que l'obra que ens ocupa, editada pel Centre de Recerca Sociològica (CRS) de l'Institut d'Estudis Andorrans, té la importància de ser el primer treball global sobre la matèria, cosa que la fa ser un llibre de referència imprescindible.

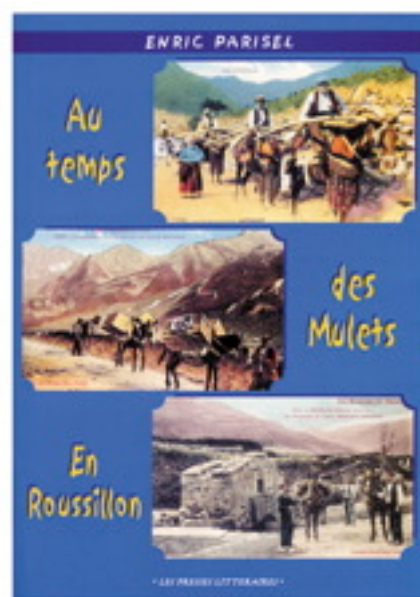
La immigració a Andorra constitueix, de fet, l'anàlisi dels resultats d'una enquesta feta durant el 2002 entre una àmplia mostra de residents immigrants, precedida d'un estudi introductori en el qual els autors descriuen la realitat de la immigració dins la realitat general d'Andorra, amb l'aportació de les dades necessàries per comprendre el tema amb totes les seves influències i derivacions en les vessants demogràfica, econòmica, social i legislativa i les seves relacions amb els conceptes d'identitat nacional i integració.

Aquest estudi introductori, que ocupa 75 de les 268 pàgines del llibre, constitueix per si sol un treball de recerca teòrica i estadística complet i actual sobre la qüestió migratòria, que per la seva naturalesa es diferencia de la resta del volum, consagrada a analitzar i contrastar les respostes a les 69 preguntes de l'enquesta, i que constitueix un autèntic tractat sobre les percepcions i les actituds dels mateixos immigrants, en el qual es fan evidents la diversitat dels sistemes de valors i la multiplicitat de factors que determinen els diferents graus d'integració.

La immigració a Andorra era una eina necessària en un país on el nombre d'immigrants supera el de nacionals, i cal esperar que sigui una base i un esperó per a futurs estudis globals o sobre aspectes particulars d'aquest tema situat en l'espina dorsal de l'Andorra moderna.

Sumari:

Presentació. Preàmbul. 1. Objectius. 2. Hipòtesis. 3. Metodologia. 4. Introducció. 5. Anàlisi de l'enquesta. 6. Conclusions. 7. Bibliografia. 8. Annexos.

Au temps des mulets en Roussillon - Saint-Estève : Les Presses Littéraires, 2003

215 p. : 23 cm

ISBN: 2-914684-39-8

Tipus: MON

656.1:39(448.1/.9) PAR

Autor(s): 1. PARISEL, Enric

Matèria(s): 1. Traginers - Rosselló - Història

Notes: Dépôt légal: 4e trimestre 2003. Presses Littéraires
Conté glossari

Andorra: p. 17, 33-36, 45-46, 55, 57-60, 66-67, 106, 202-203

Aquest és un llibre a mig camí entre el relat de costums i el rigorós treball històric. Ho explica tot sobre la utilització per l'home, fins a temps ben recents, del mul o *matxo*, el "rei de la muntanya", com l'anomena l'autor, al·ludint a la seva resistència a prova de tot pendent i de tota càrrega.

El volum se centra en la història dels *matxos* i les mules al Rosselló, i per extensió també al Vallespir i la Cerdanya, amb un bon nombre de referències a Andorra i explica amb tota mena de detalls el paper d'aquests animals de càrrega i dels seus portadors –els traginers– com a elements de transport en activitats econòmiques tan diverses com l'arrossegament de troncs procedents de les tals d'arbres dels boscos, el carregament de ferro de les fargues, el proveïment de neu des de les muntanyes fins als *pous de glaç* de les terres baixes, les veremes, l'exèrcit o el transport de persones, sense oblidar el contraban, una dedicació sempre productiva en terres de frontera.

Justament en una de les referències que fa a Andorra, documentada al nostre Arxiu Històric, explica el profit que durant llarg temps, al segle XIX, van treure els nostres avantpassats de l'exempció de drets de duana per introduir i vendre a Espanya animals nascuts a Andorra: "les Andorrans n'hésitaient pas à aller acheter en France de jeunes muletons qu'ils élevaient pour ensuite les revendre en Espagne avec de substantiels bénéfices". Un tràfic que va provocar una actuació enèrgica del Govern espanyol quan l'any 1856 va descobrir que havien passat la frontera en qualitat d'andorrans 2.356 muls i mules, mentre que a casa nostra el nombre de caps nascuts durant l'any havia estat només de 730. Vet aquí una història que recorda esdeveniments ben recents...

El capítol del llibre dedicat als muls en la filatèlia també té perfil andorrà: s'hi documenten i reproduïxen quatre segells de correus emesos a Andorra al darrer quart del segle XX, amb motius d'evocació històrica referits, respectivament, al carter passant per Sant Joan de Caselles tenint el *matxo* fermat per la brida, a una núvia asseguda en una cadireta sobre la mula conduïda pel nuvi, a dos *matxos* que transporten l'un un pilot de troncs i l'altre el traginer, i a una rècula de mules guarnides fent el camí de la Seu d'Urgell a Andorra.

Au temps des mulets en Roussillon és un llibre entranyable, que Enric Parisel dedica a la memòria del seu avi, traginer de Prats de Molló, i a la seva mula *Castanya*, que es llegeix com un relat malgrat tenir un rigor històric avalat per una àmplia documentació.

Sumari:

I - Origine de l'espèce. II - Origine géographique du mulet. III - Introduction du mulet en Catalogne. IV - Mulets au quotidien. V - Mulets dans l'Armée. VI - Les mulets et la loi. VII - Histoires de mulets. VIII - Le mulet et la religion IX - Les mulets et la poste. X - Les mulets et muletiers chez les poètes. Conclusion. Lexique. Remerciements.

Voyages aux Pyrénées : souvenirs du Midi par un homme du Nord : le Roussillon - Céret : L. Lamiot, 1890

571 p. : 18 cm

Tipus: MON

910.4(234.12) DUJ

Autor(s): 1. DUJARDIN, Victor

Matèria(s): 1. Pirineu - Descripcions i viatges - S. XIX

Notes: Conté índex

Andorra: p. 173, 312, 412, 416, 542, 548-566

Vet aquí una mostra autèntica del gènere *voyage pittoresque*, de les que tant van abundar a França, com a la resta d'Europa, en el decurs del segle XIX. L'autor, que s'anomena ell mateix "un homme du Nord" i que ja havia publicat obres com *Voyages aux environs de Paris* i *Histoire du Valois*, es va desplaçar a les terres catalanes del sud de França, on va fer una llarga excursió que l'obra relata minuciosament a partir d'una sortida de sol al mar de Cotlliure el 29 d'agost de 1888.

En una primera part, intitulada "Le Roussillon", descriu els pobles de la plana del Rosselló i del Vallespir, i a la segona part, "La vallée de la Tet", s'ocupa del Conflent, la Cerdanya i el Capcir, per enfilarse finalment a "le val d'Andorre". El gènere descriptiu de la literatura romàntica de viatges el porta a posar l'accent en la bellesa del mar, la grandiositat de les muntanyes i la ruralitat dels pobles. Hi són igualment generoses les referències històriques, les descripcions d'esglésies i santuaris, les ressenyes de festes populars i de manifestacions exòtiques com les curses de braus, i no hi manquen les informacions sobre balnearis i estacions termals, de manera que el volum es pot equiparar a una completa i documentada guia turística.

L'apartat dedicat a Andorra, que ocupa una vintena de les 572 pàgines del llibre, descriu la història del país segons els llocs comuns de l'època –hauria estat fundat per Lluís el Pietós–, s'admira de la bellesa de les muntanyes i del paisatge, despatxa en unes poques línies les particularitats institucionals i posa l'accent en la pobresa

que s'observa a les poblacions, totes "tristes et sombres", llevat de Sant Julià de Lòria, que és "la ville principale des Vallées et la plus importante par son commerce et ses dépôts de marchandises, qui consistent pour la plus grande partie en objets de contrebande".

De l'actualitat andorrana del moment, explica les convulsions esdevingudes en anys recents, motivades pel projecte d'establiment d'una casa de joc per part d'un grup financer francès format per "des apôtres de la civilisation et du progrès" que van ser expulsats pels andorrans, un "peuple superstitieux et imbu des préjugés du moyen-âge", el qual, però, superada l'etapa revolucionària, havia retrobat l'ordre gràcies a "l'habile direction et l'énergiques fermeté du Viguié français".

L'esperit de superioritat que mostra l'"homme du nord" –que contrasta amb l'interès i el respecte mostrat per autors francesos coetanis seus com el gravador i repòrter Gaston Vuillier, el geògraf Jean-François Bladé o el jurista Jean-Auguste Brutails– fa que, en nom de la simplificació de les relacions internacionals, acabi el seu relat proposant que França cedeixi a Espanya els seus drets sobre el país a canvi de Llivia o de la Vall d'Aran.

A unique Republic, where smuggling is an industry - Washington, D. C. : National Geographic Society, 1918
p. 279-299 : il. ; 26 cm
Tipus: ART
910.4(467.2)(045) COR

Autor(s): 1. COREY, Herbert

Matèria(s): 1. Andorra - Descripcions i viatges

2. Contraban - Andorra

Entr. sec.(s): 1. The National Geographic Magazine, March, 1918

La revista nord-americana *The National Geographic Magazine* va publicar el 1918 un reportatge, signat per Herbert Corey, intitulat "L'única República on el contraban és una indústria", el qual, malgrat la concessió al tòpic del país de contrabandistes, és una justa descripció del que era l'Andorra de la segona dècada del segle xx.

Tot i que l'objectiu és explicar als lectors la realitat del país andorrà, el llarg viatge d'aproximació s'endú més de la meitat del text, que s'inicia amb la descripció de l'ambient de carrer de la ciutat de Barcelona i prossegueix amb el relat del pas de l'autor per Ripoll, Puigcerdà, Llivia i la Seu d'Urgell, poblacions que descriu, a més d'explicar amb desimboltura les anècdotes que li proporciona el fet de ser un viatger nord-americà, *rara avis* infreqüent a l'època.

La descripció física d'Andorra, en canvi, és minsa. Les referències a les muntanyes i a l'aspecte dels pobles són inexistents, i en canvi posa l'accent en els tipus humans i l'ambient de l'única vila a la qual es refereix, Sant Julià de Lòria, on arriba el dia de la festa major. També fa una síntesi de la història i les institucions del país, de la qual destaca el sometent i el Consell General, i, en al·ludir a la Casa de la Vall, explica com una curiositat que els consellers tenen llits per quedar-s'hi a dormir en el pis superior i destaca la importància de l'Armari de les Sis Claus. El plat fort de la narració, però, se l'emporta el contraban, al qual fa constant referència tant pel que fa al tràfic de mules com al de tabac, la importància del qual atribueix tant al fet que és una forma de guanyar-se la vida per part de molts andorrans com a la laxitud dels duaners de França i Espanya, que perceben les seves comissions.

Com correspon a l'estil de la prestigiosa revista nord-americana, la part gràfica és tant o més rellevant que el text i inclou, a més d'imatges dels pobles de Catalunya que formen part del recorregut, una col·lecció de fotografies de diversos indrets d'Andorra, signades per Josep B. Alemany i el mateix autor.

Àlvar Valls
Escriptor